

LIETUVOS APELIACINIS TEISMAS

AKTUALI PRAKTIKA CIVILINĖSE BYLOSE

2020 m. vasaris

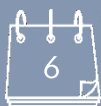

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

Civilinėje byloje Nr. [e2A-77-236/2020](#), pasisakydama dėl Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2004 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. 1R-85 patvirtintų Rekomendacijų dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą teisinę pagalbą (paslaugas) maksimalaus dydžio (toliau – ir Rekomendacijos) taikymo sprendžiant advokato ir kliento ginčą, Lietuvos apeliacinio teismo (toliau – ir Lietuvos apeliacinis teismas, ir LApT) Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija pritarė pirmosios instancijos teismui, kad Rekomendacijos taikytinos ne sprendžiant ginčus tarp kliento ir jo atstovo advokato, bet teismams sprendžiant dėl šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, iš antrosios šalies priteistinių jos turėtų bylinėjimosi išlaidų dydžio. LApT atmetė apelianų argumentą, jog Rekomendacijomis turėtų būti vadovaujamosi kaip santykinu rodikliu, galinčiu nustatyti advokato užmokesčio protingumo, teisingumo ir sąžiningumo ribas, nes jos iš esmės yra vienintelis teisės aktas, kuriuo reglamentuojami advokato užmokesčio už konkrečias teises paslaugas dydžiai. Šiuo aspektu teisėjų kolegija pažymėjo, kad sutarties šalims taikytinas *pacta sunt servanda* (sutarčių reikia laikytis) principas. Kadangi atsakovai ginčo sutarčių sudarymo metu, jų galiojimo ir paslaugų teikimo laikotarpiu sutartyse ir bendrosiose sutarties sąlygose numatytus paslaugų įkainius žinojo, jų neginčijo, sudarytomis sutartimis įsipareigojo atsiskaityti už suteiktas paslaugas, todėl apeliacinio skundo argumentas dėl paslaugų įkainių mažinimo pagal Rekomendacijas atmestinas kaip nepagrįstas.

Civilinėje byloje Nr. [e2-371-585/2020](#), spręsdamas įmonės nemokumo nustatymo klausimą (pagal Lietuvos Respublikos įmonių bankroto įstatymą (toliau – ĮB)), Lietuvos apeliacinis teismas pažymėjo, kad,

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

vertinant įmonės turčinę padėtį, visi duomenys apie ją turi būti vertinami kompleksiskai, atskiri faktai apie tam tikrus turčinės padėties ypatumus negali nulemti galutinio turčinės padėties įvertinimo – turi būti nustatyta, kiek įmonė turi turto, kokie jos pradelsti įsipareigojimai, koks jų santykis ir kokią įtaką tai daro įmonės mokumui. Tai, jog į įmonės turto sudėtį neįeina nekilnojamasis turtas, savaime negali lemti jos turčinės padėties vertinimo kaip prastos, tačiau įsiskolinimas Valstybinei mokesčių inspekcijai prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos turi būti vertinamas kitų pradelstų jos įsipareigojimų ir kitų reikšmingų aplinkybių kontekste.

Civilinėje byloje Nr. [e2-76-330/2020](#), nagrinėdamas laikinųjų apsaugos priemonių taikymo klausimą, Lietuvos apeliacinis teismas pažymėjo, kad laikinosiomis apsaugos priemonėmis negalima tiesiogiai varžyti asmenų, kurie nėra atsakovai byloje, teisių. Teismo sprendimu negalima nuspręsti dėl tokių asmenų teisių ir pareigų (Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – CPK) 266 straipsnis), todėl nėra ir pagrindo teigti, kad dėl tų asmenų gali būti priimtas teismo sprendimas, kurio įvykdymas gali pasunkėti arba pasidaryti negalimas (pvz., Lietuvos apeliacinio teismo 2017 m. kovo 23 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e2-713-381/2017). Asmenų, kurie nėra atsakovai byloje, teisės laikinosiomis apsaugos priemonėmis gali būti suvaržomos tik netiesiogiai, t. y. pritaikius atitinkamas laikinąsias apsaugos priemones atsakovui. Teismas sutiko su trečiojo asmens pozicija, kad prašymas uždrausti statyti bet kokius statinius, susijusius su kūrybinių dirbtuvių pirmosios vietos laimėtojo projekto įgyvendinimu, yra nekonkretus ir tiesiogiai suvaržytų trečiojo asmens teises, todėl tokio pobūdžio laikinosios apsaugos priemonės negali būti taikomos.

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

Civilinėje byloje Nr. [e2A-70-516/2020](#), pasisakydama dėl procesinių dokumentų tinkamo įteikimo ir teisės į teisingą bylos nagrinėjimą įgyvendinimo, LApT Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija nurodė, kad pirmosios instancijos teismas procesinius dokumentus viešo paskelbimo būdu galėjo įteikti tik tuomet, kai išnaudotos visos galimybės gauti tikslius asmens gyvenamosios vietos duomenis. Tokių aktyvių veiksmų byloje pirmosios instancijos teismas nesiėmė. LApT pažymėjo, kad teismas nepasiūlė ieškovei pateikti aktualių duomenų apie apelianto gyvenamąją vietą. Be to, lygiagrečiai šiam procesui vyko ikiteisminis tyrimas, kuriame buvo pateikti apelianto aktualūs duomenys, jis turėjo atstovą. Duomenys apie ikiteisminį tyrimą ir jo eigą teismui buvo atskleisti, todėl teisėjų kolegija sprendė, kad tai buvo vienas iš galimų duomenų šaltinių dėl atsakovo gyvenamosios vietos ar būdų grįžtamajam ryšiui užmegzti.

LApT pažymėjo, kad byloje nuo pat pradžios apskritai nebuvo faktinio pagrindo bandyti procesinius dokumentus apeliantui įteikti Lietuvoje. Teisėjų kolegija nagrinėjamos bylos aplinkybių kontekste teisiškai reikšminga laikė tai, kad apeliantas įvykdė pareigą deklaruoti savo išvykimą. Kaip nustatė pats pirmosios instancijos teismas, apelianto gyvenamoji vieta (tiek faktinė, tiek deklaruota) buvo Jungtinėje Karalystėje. Nustatęs, kad apeliantas išvykęs į Jungtinę Karalystę, teismas turėjo pareigą imtis priemonių siekdamas sužinoti jo buvimo vietą (pvz., kreiptis į bylos šalis, Lietuvos Respublikos ambasadą Jungtinėje Karalystėje, užklausti Lietuvos Respublikos gyventojų registrą dėl konkretaus atsakovo gyvenamosios vietos adreso, pasinaudoti viešaisiais Nekilnojamojo turto ar kitais registrais, viešai prieinama informacija ar pan.), o ne keletą kartų siųsti procesinius dokumentus akivaizdžiai neaktuali adresu.

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

Teisėjų kolegija pažymėjo, kad tik tuomet, kai visos protingos priemonės yra išnaudotos ir atsakovo adresas negali būti nustatytas, procesiniai dokumentai gali būti įteikti viešo paskelbimo būdu.

Civilinėje byloje Nr. [e2-247-236/2020](#), nagrinėdamas apeliacinio skundo apmokestinimo žyminiu mokesčiu klausimą, Lietuvos apeliacinis teismas sutiko su apeliante, kad pirmosios instancijos teismas išnagrinėjo vieną civilinę bylą pagal du atskirus ieškinius, tačiau pažymėjo, kad bylos buvo sujungtos siekiant išvengti teismų tų pačių aplinkybių galimai skirtingo vertinimo ir skirtingų sprendimų priėmimo, taip pat siekiant ginčus išnagrinėti kuo greičiau ir teisingiau. Bylos duomenys patvirtino, kad byloje buvo ginčijami du skirtingi viešieji pirkimai. Apeliacinio teismo vertinimu, apeliantė, pateikdama du ieškinius ir ginčydama abiejų pirkimų sąlygų teisėtumą, tačiau pateikdama vieną apeliacinį skundą, kuriame reiškė reikalavimus dėl abiejų pirkimų, nesilaikė CPK 80 straipsnio 4 dalies reikalavimų. Dėl to LAPT pripažino pagrįstomis pirmosios instancijos teismo išvadas, kad pateiktas apeliacinis skundas neatitinka CPK 80 straipsnio 4 dalies, nes už apeliacinį skundą sumokėta tik dalis mokėtino žyminio mokesčio.

Civilinėje byloje Nr. [e2-342-381/2020](#), spręsdamas kreditorių susirinkimo nutarimo teisėtumo klausimą dėl netinkamo kreditorių informavimo apie ketinimą vykdyti bankroto procesą ne teismo tvarka, Lietuvos apeliacinis teismas nurodė, kad ta aplinkybė, jog pareiškėjas pranešimą apie atsakovės kreditorių susirinkimą gavo jau pasibaigus terminui balsavimo raštu biuleteniui pateikti ir likus trims darbo dienoms iki kreditorių susirinkimo, nepaneigia, kad pareiškėjas

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

pasinaudojo savo, kaip bendrovės kreditoriaus, teisėmis. LApT pagrįstu pripažino atskirojo skundo argumentą, kad tiek pareiškėjas, tiek kiti kreditoriai turėjo teisę, remdamiesi JBJ 24 straipsnio 1 dalies nuostatomis, balsuoti iki pat susirinkimo pradžios, neatsižvelgdami į tai, kas buvo nurodyta pranešime, ir šia teise susirinkime dalyvavę kreditoriai, įskaitant pareiškėją, pasinaudojo. Trijų darbo dienų terminas tinkamai pasirengti kreditorių susirinkimui, LApT nuomone, yra pakankamas ir atitinka protingumo kriterijų, ypač įvertinus tai, jog susirinkime pareiškėjui atstovavo profesionalūs atstovai – teisininkai.

Apeliacinės instancijos teismas sprendė, kad šiuo atveju kreditorių susirinkimo nutarimo panaikinimas dėl kreditorių susirinkimo sušaukimo ir vedimo procedūros taisyklių pažeidimo taip pat būtų formalus, bet ne realus kreditorių pažeistų teisių gynimas. Todėl nustačius, kad pareiškėjo teisės iš esmės nebuvo pažeistos, priešingas situacijos vertinimas neatitiktų minėtų civilinio proceso ir nemokumo proceso esminių principų, kitų bankrutuojančios bendrovės kreditorių teisėtų lūkesčių, bankroto proceso tikslų.

Civilinėje byloje Nr. [e2-376-781/2020](#), nagrinėdamas Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatymo (toliau – JANĮ) ir Lietuvos Respublikos įmonių restruktūrizavimo įstatymo (toliau – JRĮ) nuostatų taikymo klausimą, LApT nurodė, kad JANĮ 155 straipsnio 1 dalyje juridinių asmenų nemokumo proceso pradžios sąvoka nėra apibrėžta. Šios sąvokos apibrėžtis nepateikta ir JRĮ. Todėl siekiant nustatyti sąvokos turinį, ji turi būti aiškinama sistemiškai vertinant nemokumo (restruktūrizavimo) procesui pradėti reikalingus veiksmus.

Teismas pažymėjo, kad restruktūrizavimo proceso pradžia reglamentuojama JRĮ antrajame skirsnyje.

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

Restruktūrizavimo proceso pradžia siejama su visuma veiksmų, kuriais įgyvendinama teisė pradėti restruktūrizavimo procesą.

LApT nurodė, kad, sistemiškai įvertinus JRJ nuostatas, galima teigti, kad restruktūrizavimo proceso pradžia siejama su teisiškai reikšmingų veiksmų visuma: metmenų parengimu bei jų patvirtinimu, pasiūlytos restruktūrizavimo administratoriaus kandidatūros patvirtinimu ir savininkų sprendimu kreiptis į teismą dėl įmonės restruktūrizavimo bylos iškėlimo, kurį per nustatytą terminą įgyvendina įmonės valdymo organas (ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos). Visų šių veiksmų visuma sudaro teisės pradėti restruktūrizavimo procesą įgyvendinimo tvarką.

LApT padarė išvadą, kad JANJ 155 straipsnio 1 dalyje nurodoma juridinių asmenų nemokumo proceso pradžios sąvoka siejama su visų restruktūrizavimo proceso pradžiai reikalingų veiksmų atlikimu. Jei visi restruktūrizavimo proceso pradžiai reikalingi veiksmai buvo atlikti iki 2019 m. gruodžio 31 d., vadinasi, teisė į restruktūrizavimo procesą buvo įgyvendinta galiojant JRJ, t. y. iki JANJ įsigaliojimo.

Civilinėje byloje Nr. [e2-75-790/2020](#), nagrinėdamas savivaldybės administracijos direktoriaus subjektiškumo būti byloje atsakovu klausimą, Lietuvos apeliacinis teismas išaiškino, kad savivaldybės administracijos direktorius neturi civilinio procesinio subjektiškumo ir negali būti civilinės bylos šalimi. Pagal CPK 38 straipsnio 1 dalį šalimis civiliniame procese gali būti fiziniai ir juridiniai asmenys. Savivaldybės administracijos direktorius nėra juridinis asmuo, jis eina juridinio asmens – savivaldybės administracijos – vadovo pareigas, todėl savivaldybės administracijos direktorius neturi civilinio procesinio subjektiškumo ir negali būti civilinės bylos šalimi.

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

Civilinėje byloje Nr. [e2-79-790/2020](#), pasisakydamas dėl pagrindų sprendimui už akių priimti, Lietuvos apeliacinis teismas nustatė, kad atsakovo neatvykimas į parengiamąjį teismo posėdį negalėjo būti vertinamas kaip pakankama sąlyga sprendimui už akių priimti. Teismas pažymėjo, kad CPK 230 straipsnio 2 dalies nuostata, jog dėl neatvykusios į parengiamąjį posėdį šalies, kuriai tinkamai pranešta, atvykusios šalies prašymu bylą nagrinėjantis teismas CPK nustatyta tvarka priima sprendimą už akių, turi būti taikoma kartu su CPK 285 straipsnio 1 dalies nuostatomis, kuriose apibendrinti atvejai, kai gali būti priimtas sprendimas už akių. Pagal CPK 285 straipsnio 1 dalį sprendimas už akių gali būti priimtas tik tada, kai neatvyksta į parengiamąjį teismo posėdį viena iš šalių, kuriai tinkamai pranešta apie posėdžio laiką ir vietą, ir iš jos negautas prašymas nagrinėti bylą jai nedalyvaujant, o atvykusi šalis prašo priimti sprendimą už akių. Nagrinėjamu atveju atsakovas teikė į bylą atsiliepiamus į ieškinį ir patikslintą ieškinį, pranešimu prašė bylą parengiamajame teismo posėdyje nagrinėti jam nedalyvaujant. Taigi apeliacinės instancijos teismas sprendė, kad byloje nebuvo pagrindo vertinti, jog atsakovo elgesys procese buvo netinkamas ar kad jis vilkino procesą. Priešingai, atsakovas dėl ginčo išdėstė savo poziciją, pasinaudojo teise neatvykti į parengiamąjį teismo posėdį ir apie tai informavo teismą, prašydamas bylą nagrinėti jam nedalyvaujant. Atsakovas turėjo lūkestį, kad civilinė byla bus išnagrinėta ne formaliai, priimant teismo sprendimą už akių, bet pagal bendrąsias civilinio proceso ginčo teisenos taisykles, nustačius ir visapusiškai įvertinus visus ginčui reikšmingus įrodymus. Todėl LApT konstatavo, kad pirmosios instancijos teismas, nagrinėdamas atsakovo pareiškimą dėl sprendimo už akių peržiūrėjimo, privalėjo sutikti su pareiškimo argumentais, jog sprendimas už

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

akių šiuo atveju negalėjo būti priimtas, ir sprendimą už akių panaikinti, bylos nagrinėjimą atnaujinti.

Civilinėje byloje Nr. [2-412-450/2020](#), nagrinėdamas kreditorių reikalavimų tikslinimo klausimą, LApT nurodė, kad bankroto bylą nagrinėjantis teismas, tikslindamas įmonės kreditorių ir jų finansinių reikalavimų sąrašą, papildomai netikrina aplinkybių, ar bankrutuojančios įmonės lėšos kreditoriams buvo paskirstytos laikantis ĮBĮ 35 straipsnyje įtvirtintų taisyklių, o tik nustato kreditorių reikalavimų dydžio pasikeitimo faktą.

Civilinėje byloje Nr. [e2-407-450/2020](#), pasisakydamas dėl dividendų neišmokėjimo per įstatyme nustatytą terminą padarinių, Lietuvos apeliacinis teismas pažymėjo, kad visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimu paskirti dividendai yra bendrovės įsipareigojimas akcininkams. Akcininkas turi teisę dividendus išreikalauti iš bendrovės kaip jos kreditorius. Akcininkui išmokėtus dividendus bendrovė gali išieškoti, jeigu akcininkas žinojo ar turėjo žinoti, kad dividendai yra paskirti ir (arba) išmokėti neteisėtai (Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo (toliau – ABĮ) 60 straipsnio 2 dalis). Teismas išaiškino, kad po to, kai akcininkų susirinkime nusprendžiama paskirstyti pelną, teisę į dividendus (pelno dalį) įgyja bendrovės akcininkas, todėl jam, kaip kreditoriui, ABĮ suteikia teisę dividendus išreikalauti iš bendrovės. Pagal ABĮ 60 straipsnio 5 ir 6 dalis bendrovė turi išmokėti dividendus ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo sprendimo paskirstyti pelną priėmimo dienos ir dividendai yra išmokami pinigais. Bendrovei neišmokėjus dividendų per mėnesį nuo tokio sprendimo priėmimo, tarp bendrovės ir akcininko atsiranda prievoliniai teisiniai santykiai, kuriuose bendrovė yra skolininkė, o akcininkas

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

– kreditorius. Kita vertus, ABĮ 60 straipsnio 2 dalyje nustatytas vieno mėnesio paskirtų dividendų išmokėjimo terminas teisiškai gali būti reikšmingas po šio termino skaičiuojant CK 6.210 straipsnio 2 dalyje nustatytas 6 proc. dydžio palūkanas už tai, kad bendrovė vėluoja vykdyti savo įsipareigojimus, bet neturi reikšmės terminui reikalauti išmokėti dividendus.

Civilinėje byloje Nr. [e2-95-790/2020](#), pasisakydamas dėl vykdomojo rašto išdavimo pagal teismo patvirtintą taikos sutartį, LApT pažymėjo, kad šalių sudarytos taikos sutarties teisėtumą, jos atitiktį abiejų šalių valiai teismas vertina priimdamas procesinį sprendimą dėl taikos sutarties patvirtinimo arba atsisakymo ją tvirtinti. Išduodamas vykdomąjį raštą dėl įsiteisėjusia teismo nutartimi patvirtintos taikos sutarties vykdymo, teismas iš naujo nevertina taikos sutarties sąlygų, tačiau tik nustato, ar taikos sutarties sąlygos yra įvykdytos.

Civilinėje byloje Nr. [e2-97-790/2020](#), spręsdamas dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo pagrįstumo, LApT atmetė atskirojo skundo argumentą, kad ieškovė neturi galimybės rinkti ir gauti duomenų apie atsakovo turtinę padėtį Turkijos Respublikoje. Apeliacinės instancijos teismas pažymėjo, kad ieškovė nepateikė jokių duomenų apie atsakovo turtinę padėtį ir turimą turtą Lietuvos Respublikoje, nors turėjo galimybę tai padaryti. Taip pat nurodė, kad ieškovė turi teisę gauti bylai nagrinėti reikšmingus įrodymus pagal 1970 m. Hagos konvenciją dėl įrodymų civilinėse arba komercinėse bylose paėmimo užsienyje. Be to, teismas pažymėjo, kad ieškovė yra juridinis asmuo, kuriam taikomi aukštesni atidumo ir apdairumo standartai, todėl ji, nusprendusi paskolinti reikšmingą sumą

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

pinigų atsakovui, turėjo ir galėjo numatyti teises ir fizines kliūtis renkant įrodymus bei ginant savo galimai pažeistas teises.

Apeliacinės instancijos teismo vertinimu, vien tai, kad atsakovas yra Turkijos pilietis ir jo turtinių interesų centras yra Turkijoje, savaime nelemia aplinkybės, kad atsakovas bus (yra) nesąžiningas, slėps savo turtą ir taip bandys išvengti galimai palankaus teismo sprendimo įvykdymo.

Civilinėje byloje Nr. [e2-444-450/2020](#) Lietuvos apeliacinis teismas sprendė nutarties, kuria, netenkinus prašymo atnaujinti terminą, atsisakyta priimti atskirąjį skundą, teisėtumo ir pagrįstumo klausimą. LApT nurodė, kad CPK 123 straipsnio 4 dalyje įtvirtinta, jog kai šioje dalyje nustatyta tvarka procesinių dokumentų įteikti nepavyksta, procesinis dokumentas siunčiamas juridinio asmens buveinės adresu ir laikomas įteiktu praėjus dešimčiai dienų nuo išsiuntimo dienos. Teismas procesinius dokumentus, kuriais atsakovė informuojama apie iškeltą civilinę bylą (priimtą pareiškimą dėl bankroto bylos atsakovei iškėlimo), turėjo išsiųsti atsakovei bent du kartus iki nutarties priėmimo, tačiau byloje nustatytos aplinkybės patvirtina, kad pirmosios instancijos teismas tinkamai neinformavo atsakovės apie klausimo dėl bankroto bylos iškėlimo nagrinėjimą.

Konstatavęs, kad pirmosios instancijos teismas tinkamai (CPK 123 straipsnio 4 dalyje nustatyta tvarka) neinformavo atsakovės apie iškeltą civilinę bylą, apeliacinės instancijos teismas darė išvadą, kad pirmosios instancijos teismas skundžiamoje nutartyje nepagrįstai atsakovės nurodytų termino praleidimo priežasčių (nežinojimo apie procesą) nevertino kaip svarbių ir sudarančių pagrindą praleistą terminą atnaujinti.

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

Civilinėje byloje Nr. [e2-93-302/2020](#), pasisakydamas dėl nutarties, kuria išspręstas ginčo jurisdikcijos klausimas, apskundimo, LAPt pažymėjo, kad pirmosios instancijos teismo procesinis sprendimas, kuriuo išsprendžiamas tarptautinės jurisdikcijos klausimas, pripažįstant Lietuvos Respublikos teismų jurisdikciją nagrinėti kilusį ginčą, gali būti skundžiamas atskiruoju skundu atskirai nuo teismo sprendimo.

Tokios pirmosios instancijos teismo nutarties apskundimo apeliacine tvarka galimybė grindžiama ne būsimo teismo sprendimo pripažinimo kitoje valstybėje galimybėmis, o paties teismo proceso neteisėtumu tuo atveju, jei tarptautinės jurisdikcijos klausimas išsprendžiamas neteisingai, t. y. tokio pažeidimo esmingumu.

Civilinėje byloje Nr. [e2-368-241/2020](#), pasisakydamas dėl kreditorių statuso išskirtoje bankroto byloje, LAPt pažymėjo, kad nors ĮBĮ normose tiesiogiai nenumatyta kreditoriaus galimybė pirmosios instancijos teisme ginčyti kitų kreditorių tvirtinamus finansinius reikalavimus, tačiau ir nedraudžiama to daryti. Sistemiškai aiškinant ĮBĮ normas, kreditoriui, turinčiam teisę ginčyti kitų kreditorių reikalavimus apeliacine tvarka, tokie reikalavimai gali būti ginčijami ir pirmosios instancijos teisme. Priešingas aiškinimas paneigtų pagrindinį teisės principą – asmens teisę į teisingą bylos nagrinėjimą, prieštarautų paties apeliacinio proceso paskirčiai – taisyti pirmosios instancijos teismo padarytas klaidas.

Skirtingai nuo CPK reglamentuoto trečiųjų asmenų, nepareiškiančių savarankiškų reikalavimų, instituto, ĮBĮ nustatytas bankrutuojančios įmonės kreditoriaus statuso ypatumas pasireiškia tam tikrais nagrinėjamos bylos procesiniais ypatumais, pvz., teismas neturi pareigos asmeniškai jam pranešti

apie byloje atliekamus procesinius veiksmus, siūlyti teikti atsiliepimus į pareikštus prašymus ar apeliacinius skundus ir pan. Kita vertus, toks įBL teisinis reglamentavimas trečiajam asmeniui neužkerta kelio aktyviai dalyvauti bankroto procese pasinaudojant visomis dalyvaujančio byloje asmens procesinėmis teisėmis. Tik pats kreditorius gali nuspręsti, kiek aktyviai jis pasinaudos minėtomis teisėmis. Tačiau kreditoriui nusprendus pasinaudoti jam suteiktomis procesinėmis teisėmis, toks apsisprendimas teismo negali būti ribojamas. Tai, kad iš pagrindinės bankroto bylos išskirtas klausimas nagrinėjamas atskiroje byloje, neturi jokios įtakos tokio asmens galimybėms savo nuožiūra įgyvendinti jam suteiktas procesines teises. Civiliniame procese taikoma prezumpcija, kad visi byloje dalyvaujantys asmenys savo procesinėmis teisėmis naudosis sąžiningai. Kreditoriui ir asmeniui, nedalyvavusiam nagrinėjant kito kreditoriaus reikalavimo pagrįstumo klausimą, įBL suteikiama teisė skųsti tuo klausimu priimtą teismo nutartį, tačiau tai nereiškia, kad kreditorius, turintis duomenų apie kito kreditoriaus reikalavimo (ne)pagrįstumą ir išreiškęs valią dalyvauti nagrinėjant tokį klausimą, negali jame dalyvauti pirmosios instancijos teisme. Priešingas aiškinimas lemtų naujų ginčijimo reikalavimo aplinkybių svarstymo perkėlimą į apeliacinę instanciją, o tai neatitiktų apeliacijos paskirties patikrinti pirmosios instancijos teismo sprendimo (nutarties) teisėtumą ir pagrįstumą pagal byloje esančius duomenis. Tačiau tai nereiškia, kad ginčijamo kreditoriaus reikalavimo nagrinėjimą išskyrus į atskirą bylą visi be išimties kreditoriai, kurių reikalavimai patvirtinti, turės būti įtraukiami į tos bylos nagrinėjimą suinteresuotais asmenimis.

Kitokio teismo vertinimo nelemia ir pirmosios instancijos teismo ginčijamoje nutartyje nurodytas motyvas, jog visi kreditoriai bankroto byloje yra atstovaujami bankroto

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

administratoriaus. Tai, kad bankroto administratorius bankroto procese gina kreditorių visumos interesus, neapriboja kreditorių procesinio veiksnumo ir neužkerta kelio jiems ginti savo teises jų pasirinkta procesine forma – įstojant į bylą trečiuoju asmeniu, nepareiškiančiu savarankiškų reikalavimų, skundžiant pirmosios instancijos teismo nutartis apeliacine tvarka.

Civilinėje byloje Nr. [e2-87-943/2020](#), pasisakydamas dėl interneto svetainėse pateikiamų duomenų apie įmonės kreditingumą ir kitą informaciją įrodomosios galios, LAPT pažymėjo, kad tokie duomenys ir informacija atspindi subjektyvią to asmens nuomonę ir negali būti laikomi oficialiu ir objektyviu rašytiniu įrodymu.

Civilinėje byloje Nr. [2-364-781/2020](#), sprenddamas nutarties, kuria panaikinta nutartis dėl kreditoriaus finansinio reikalavimo patvirtinimo ir šis klausimas perduotas nagrinėti ginčo teiseną, skundžiamumo klausimą, LAPT išaiškino, kad įB] atskirai nenumatyta galimybė skųsti apeliacine tvarka teismo nutartį, kuria iš dalies panaikinta pirmosios instancijos teismo nutartis, kuria patvirtintas kreditoriaus finansinis reikalavimas, ir finansinio reikalavimo tvirtinimo klausimas perduotas nagrinėti ginčo teisenos tvarka. Teismo nutartis, kuria panaikinta pirmosios instancijos teismo nutartis, kuria patvirtintas kreditoriaus finansinis reikalavimas, ir finansinio reikalavimo tvirtinimo klausimas perduotas nagrinėti ginčo teisenos tvarka, neužkerta galimybės tolesnei bylos eigai, t. y. dėl jos priėmimo bylos procesas neužsibaigia, todėl negali būti laikoma apeliacijos objektu. Vadinasi, teismo nutarties dalis, kuria panaikinta pirmosios instancijos teismo nutartis, kuria patvirtintas kreditoriaus finansinis reikalavimas, ir finansinio

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

reikalavimo tvirtinimo klausimas perduotas nagrinėti ginčo teisenos tvarka, nėra ir negali būti laikoma apeliacinio apskundimo objektu.

Civilinėje byloje Nr. [e2-105-236/2020](#), pasisakydamas dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo užtikrinant jūrinį reikalavimą, LApT pažymėjo, kad 1952 m. Tarptautinės konvencijos dėl kai kurių taisyklių, susijusių su jūrų laivų areštu, suvienodinimo (toliau – Konvencija) taikymo (arešto) objektas yra skolininkui, kuriam pareikštas jūrinis reikalavimas, nuosavybės teise priklausantis laivas. Šiuo atveju priimant skundžiamą nutartį neegzistavo Konvencijos objektas, t. y. laivas apeliantui nuosavybės teise nebeprisiklausė, todėl laikinosios apsaugos priemonės Konvencijos pagrindu negalėjo būti taikomos.

Civilinėje byloje Nr. [e2-484-407/2020](#), pasisakydamas dėl asmenų, turinčių teisę skusti teismo nutartį taikyti supaprastintą bankroto procesą, rato, LApT pažymėjo, kad JBJ 13¹ straipsnio 10 dalyje nustatyta, jog dėl teismo nutarties taikyti supaprastintą bankroto procesą gali būti duodamas atskirasis skundas. Šioje įstatymo nuostatoje nėra nurodyti konkretūs asmenys, kurie turi tokią teisę. Ieškovės argumentas, kad sisteminis JBJ 2 straipsnio 13 dalies bei 13¹ straipsnio nuostatų aiškinimas leidžia daryti išvadą, jog atskirąjį skundą dėl teismo nutarties taikyti atsakovei supaprastintą bankroto procedūrą gali teikti tik atsakovės (bankrutuojančios įmonės) bankroto administratorius ir atsakovės kreditorius (kreditoriai), stokoja pagrįstumo. Teismas šioje byloje nusprendė, kad apeliantė, kaip įmonės savininkė, turi teisę skusti pirmosios instancijos teismo nutartį dėl supaprastinto bankroto proceso atsakovei taikymo.

LIETUVOS TEISMAI

Lietuvos apeliacinis teismas

Civilinėje byloje Nr. [2-512-781/2020](#), pasisakydamas dėl galimybės apeliacine tvarka skųsti pirmosios instancijos teismo nutartį, kuria leista kreditoriui savo lėšomis atlikti bendrovės dokumentų ir kitos informacijos patikrinimą, LApT nurodė, kad teismo nutarties, kuria išspręstas kreditoriaus prašymas leisti savo lėšomis atlikti bendrovės dokumentų ir kitos informacijos patikrinimą, apskundimo galimybė *expressis verbis* (tiesiogiai) nėra numatyta ĮBĮ. Apeliacinės instancijos teismo vertinimu, tokia teismo nutartis neužkerta galimybės tolesnei bankroto bylos eigai ar su bankroto procedūrų vykdymu susijusių klausimų sprendimui, todėl nepriskiriama prie CPK 334 straipsnio 1 dalyje numatytų atvejų.

Civilinėje byloje Nr. [2-414-241/2020](#), sprenddamas nutarties, kuria atsisakyta kreditorius įtraukti į bankroto bylą trečiaisiais asmenimis, nepareiškiančiais savarankiškų reikalavimų, skundžiamumo klausimą, LApT išaiškino, kad įsiteisėjus teismo nutarčiai iškelti bankroto bylą nutarties, kuria atsisakyta kreditorių įtraukti į bankroto bylą trečiuoju asmeniu, nepareiškiančiu savarankiškų reikalavimų, apskundimo galimybės specifika pasireiškia tuo, jog kreditoriai dalyvaujantiais byloje asmenimis taps nuo nutarties, kuria bus patvirtinti jų finansiniai reikalavimai, įsiteisėjimo momento, todėl skundžiama tarpine teismo nutartimi nėra užkertama galimybė nei tolesnei bankroto bylos eigai, nei užkertamas kelias bylos eigai kreditorių, kuriuos atsisakyta įtraukti į bylą, atžvilgiu.

Pastaba. Lietuvos apeliacinio teismo apžvalgoje pateikiamos neoficialios procesinių sprendimų santraukos, parengtos tik siekiant informuoti.

Apžvalgoje naudojamos nuotraukos iš Lietuvos apeliacinio teismo ir Artūro Jendovickio archyvų.

Parengė Lietuvos apeliacinio teismo
Teismų praktikos skyrius
Gedimino pr. 40, LT-01503 Vilnius
Tel. (8 70) 663 685, faks. (8 70) 663 060
apeliacinis@apeliacinis.lt
www.apeliacinis.lt

Vilnius, 2020 m.